

Informatiebrief aan de Raad

Zaaknummer: Z/25/106748 126
Datum: 18 december 2025
Onderwerp: Wijziging van twee beleidsregels in het kader van de Participatiewet
in balans
Bijlage(n): 2

Geachte Raad,

Het college wijzigde de beleidsregels 'Vaststellen vermogen en vaststellen vermogen in eigen woning Participatiewet Wassenaar 2015' en 'Bijzondere bijstand en minimabeleid Wassenaar 2020-1'. De aanleiding is de landelijke herziening van de Participatiewet.

Deze brief bevat een toelichting op de landelijke herziening, de lokale toepassing en de gewijzigde beleidsregels.

Participatiewet in balans

In 2015 voerde de Rijksoverheid de Participatiewet in. Deze wet is bedoeld om mensen die (tijdelijk) niet zelf in hun levensonderhoud kunnen voorzien een inkomen te geven. Bijvoorbeeld via een uitkering of (re-)integratie naar werk.

Nu, 10 jaar later, herzielt de Rijksoverheid de Participatiewet. Deze landelijke herziening heet 'Participatiewet in balans'. Het doel is dat regels en ondersteuning van de Participatiewet beter aansluiten op de mogelijkheden en behoeften van inwoners. De uitgangspunten zijn: *vertrouwen, eenvoud en menselijke maat*.

De drie sporen

De Rijksoverheid voert de Participatiewet in balans uit via drie sporen:

- *Spoor 1*

Verbeteringen van de Participatiewet op de korte termijn. De Rijksoverheid wijzigt de Participatiewet op 1 januari 2026 en 1 januari 2027.

- *Spoor 2*

Een volledige herziening van de Participatiewet op de lange termijn. Dit spoor neemt meerdere jaren in beslag. Een exacte planning is nog onbekend.

- *Spoor 3*

Het realiseren van een cultuuromslag in de uitvoering. De basis is het versterken van vertrouwen, maatwerk en mensgericht werken in de uitvoering. Daarnaast gaat het in dit spoor om het leren werken volgens de gewijzigde Participatiewet. Dit spoor loopt parallel aan spoor 1 en 2.

Lokale toepassing

De gemeente Leidschendam-Voorburg voert de Participatiewet uit voor de gemeenten Wassenaar en Voorschoten. Dit geldt ook voor de lokale toepassing van de landelijke herziening van de Participatiewet. Op dit moment en in 2026 wordt gewerkt aan de lokale toepassing van spoor 1 (zie ook 'Vervolg'). Het uitgangspunt is dat er zoveel mogelijk uniformiteit is in het beleid van de drie gemeenten.

Gewijzigde beleidsregels

Om de gewijzigde Participatiewet per 1 januari 2026 uit te kunnen voeren, wijzigt de gemeente Wassenaar de beleidsregels 'Vaststellen vermogen en vaststellen vermogen in eigen woning Participatiewet Wassenaar 2015' en 'Bijzondere bijstand en minimabeleid Wassenaar 2020-1'. Het gaat om wijzigingen die noodzakelijk zijn om per 1 januari 2026 de Participatiewet uit te kunnen voeren. Bij deze wijzigingen is geen sprake van beleidsvrijheid voor de gemeenten. Onderstaand volgt een toelichting op de wijzigingen in deze beleidsregels:

- *Beleidsregels Bijzondere bijstand en minimabeleid Wassenaar 2020-1*

In deze beleidsregels vervalt het recht op bijzondere bijstand voor jongeren. Per 1 januari verhoogt de Rijksoverheid de normen voor jongeren binnen de algemene bijstand. Het doel is dat jongeren met deze normen kunnen voorzien in levensonderhoud.

Voorheen gaf de gemeente jongeren een aanvulling op de norm van de algemene bijstand, via de bijzondere bijstand. Omdat de jongerennorm nu verhoogd wordt, vervalt de noodzaak en daardoor het recht op de aanvulling via de bijzondere bijstand.

Er is sprake van overgangsrecht voor jongeren die zich voor 1 januari 2026 melden bij de gemeente. Deze groep houdt recht op de aanvulling vanuit de bijzondere bijstand tot 1 januari 2029.

- *De beleidsregels Vaststellen vermogen en vaststellen vermogen in eigen woning Participatiewet Wassenaar 2015*

In deze beleidsregel is toegevoegd dat de gemeente het vermogen tijdens de looptijd van de bijstand opnieuw vaststelt bij wijzigingen in het vermogen of de gezinssituatie. De aanleiding is dat de gemeente per 1 januari 2026 meer vrijheid krijgt in wanneer en de wijze waarop zij het vermogen vaststelt.

Overige wijzigingen binnen de Participatiewet

De Rijksoverheid wijzigt de Participatiewet vanaf 1 januari 2026 op meer punten dan hierboven genoemd. Een beleidswijziging is echter niet in alle gevallen noodzakelijk. In veel gevallen sluit het lokale beleid of de uitvoering al aan op de wijzigingen in de Participatiewet. Of vraagt de wijziging in de wet alleen om een aanpassing in onze werkinstructies.

Een aantal voorbeelden zijn:

- Het versoepelen van de aanvraagprocedure. De aanvraagprocedure in de gemeente Wassenaar sluit aan op de versoepelingen die het Rijk doorvoert;
- Meer ruimte voor mantelzorg als maatschappelijke participatie. Het beleid geeft hiervoor al de ruimte. Alleen het aanpassen van de werkinstructies is noodzakelijk;

- Vrijlating boodschappen als gift. In onze gemeente zijn boodschappen al vrijgelaten als gift voor de algemene bijstand.

Financiële en juridische consequenties

Het financiële effect van de per 1 januari 2026 gewijzigde Participatie is dat een deel van de lasten verschuift van de bijzondere bijstand naar algemene bijstand. Dit heeft te maken met de hogere jongerennorm binnen de algemene bijstand, en het vervallen van het recht op bijzondere bijstand voor deze groep.

Het is verder nog onzeker wat de financiële consequenties zijn van de Participatiewet in balans, met name van aankomende wijzigingen. Bijvoorbeeld als het gaat om de uitkerings- en uitvoeringslasten. De gemeente monitort de structurele lasten voor de Participatiewet doorlopend. Eventuele wijzigingen in de financiering of lasten zijn onderdeel van de planning- en controlcyclus.

De gemeente heeft ook lasten voor de implementatie. Bijvoorbeeld wijzigingen in de ICT of trainen van medewerkers. De gemeente ontvangt incidentele middelen van het Rijk voor de implementatie van de wet. Deze middelen zijn in de Najaarsnota 2025 opgenomen. De onbestemde incidentele middelen worden in de Jaarrekening 2025 overgeheveld naar 2026.

Vervolg

Het jaar 2026 is het overgangsjaar voor spoor 1 van de herziening van de Participatiewet. In dit jaar:

- anticipeert de gemeente op de wijzigingen per 1 januari 2027 ingaan. Inclusief de consequenties voor het beleid de uitvoering, inkoop, ICT en op juridisch en financieel vlak;
- onderzoekt de gemeente hoe zij de verordeningen en beleidsregels verder kan verduidelijken;
- communiceert de gemeente over belangrijke wijzigingen in het beleid of in de werkwijze naar inwoners.

Eind 2026 wordt spoor 1 van de Participatiewet in balans naar verwachting afgerond. Als dit leidt tot aanpassingen in de verordening dan legt het college dit ter besluitvorming voor aan de Raad. Bij aanpassingen in beleidsregels wordt de gemeenteraad geïnformeerd via een raadsinformatiebrief.

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders,

drs. A.P.A. Oostermeijer,
gemeentesecretaris

drs. L.A. de Lange,
burgemeester

Deze brief is digitaal vastgesteld. Hierdoor staat er geen fysieke handtekening in de brief.